

“HET IS GEWOON EEN KIND”
ONDERZOEK OVER INCLUSIEF ONDERWIJS:
ERVARINGEN VAN LEERKRACHTEN

Kathleen Mortier, Geert Van Hove, Elisabeth
De Schauwer, Inge Van de Putte en Gerrit Loots

INLEDING

- 10% van de bevolking zou met een stoornis, beperking of handicap door het leven gaan,
- Een aantal van de kinderen met een beperking volgt gewoon onderwijs met ondersteuning van externe diensten

GEBRUIKTE METHODE VAN HET ONDERZOEK OVER INCLUSIEF ONDERWIJS

- een kwalitatieve analyse van praktijkvoorbeelden
- Ethnografisch onderzoek
- observaties,
- semi-gestructureerde interviews
- focus groep – leerkrachten die met kinderen met beperkingen werken,
- Gegevens verzameld in dertig verschillende inclusiesituaties,
- Periode 2002-2005

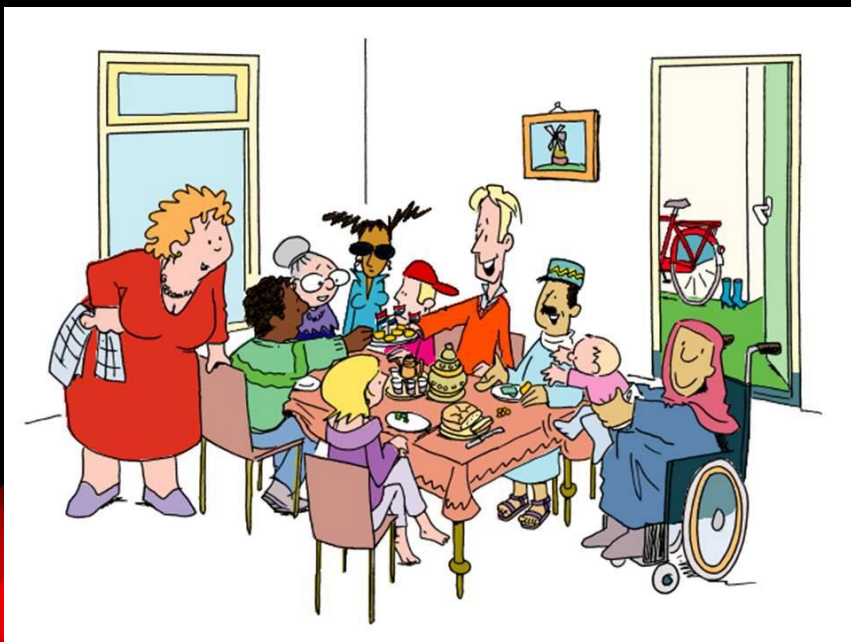
WAT IS BETER VOOR HET KIND MET EEN BEPERKING ?

'goede school' of een 'aangepaste aanpak en ondersteunende maatregelen'?

DE ONDERZOEKSVRAGEN

- 1. hoe werkt inclusief onderwijs voor een kind in Vlaanderen?

INCLUSIEF ONDERWIJS

onderwijs voor alle leerlingen, met gepaste ondersteuning om permanent te participeren in reguliere klassen met leeftijdgenoten, ondersteund door een team dat samenwerkt om kwaliteitsvol onderwijs te verzekeren voor de leerling met een beperking,

(Halverson, Kronberg en Kelly, 1992; Giangreco, Cloninger en Iverson ,1998),

Inclusief onderwijs: een complex en dynamisch gegeven

Schema 1: Kritische elementen voor een goede inclusiepraktijk

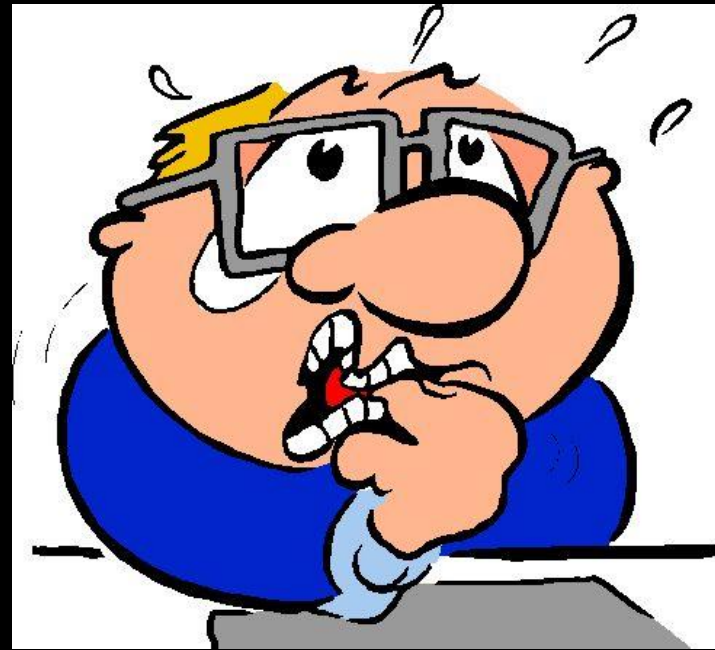
DE ROL VAN DE LEERKRACHTEN BINNEN HET INCLUSIEF ONDERWIJS

“Het lukt alleen als de leerkracht ervoor open staat.”

ONDERZOEKSRÉSULTATEN

- Het onderzoek toont aan de bezorgdheid over inclusief onderwijs dat zich op drie vlakken situeert:
- 1 Gebrek aan expertise
- 2 Te weinig ondersteuning
- 3 Daling van het klasniveau

BIBLIOGRAFIE

Austin, V. (2001). Teachers beliefs about coteaching. *Remedial & Special Education*, 22(4),245-255.

Baker, E., Wang, M., & Walberg, M. (1994).The effects of inclusion on learning. *Educational Leadership*, December, 33-34.

Bender, W., Vail, C., & Scott, K. (1995). Teachers' attitudes toward increased mainstreaming: Implementing effective instruction for students with learning special needs. *Journal of learning special needs*, 18(2), 87-94.

Bennet, T., Deluca, D., & Bruns, D. (1997). Putting inclusion into practice/perspectives of teachers and parents. *Exceptional Children*, 64(1), 115-131.

Bodgan, R., & Biklen, S. (1998). *Qualitative research in education. An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn & Bacon.

Carter, E., Cushing, L., Clark, N., & Kennedy,C. (2005). Effects of peer support interventions on student's access to the general curriculum and social interactions. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, 30(1),15-25.

Center,Y., & Ward, J. (1987). Teachers attitudes towards the integration of disabled. *Children into regular schools*. *Exceptional Children*, 34, 41-56.

Cole, C., Waldron, N., & Majd, M. (2004). Academic progress of students across inclusive and traditional settings. *Mental Retardation*, 42,136-144.

Cook, T. (2004). Starting where we can: Using action research to develop inclusive practice. *International Journal of Early Years Education*, 12(1), 3-16.

Couchez, L., Van De Steene, D., Peirlinck, H., & Van Dyck, P. (2007). Milan in de wereld zonder cijfers. Een verhaal van een jongen met reken stoornissen. Extra bijlage met tips voor ouders en leerkrachten. Destelbergen: Sig.

Desoete, A., & Ingels, R. (2006). Individualiseren door een BLIO en door een therapeut, gelijkenis- sen en verschillen. *Perspectieven*, 68 (1), 18-25.

Devroey, A., & Mortier, K. (2002). *Polyfonie in de klas. Een praktijkboek voor inclusie*. Leuven:

Acco.

Devroey, A. (2004). De rol van de leraar in inclusief onderwijs. Interview uit *LerarenDirect*, 17/03/2004. <http://www.lerarendirect.be/extern/797/default.aspx?url=www.lerarendirect.be/BL/indekijker/inclusief.htm>

De Graaf, G. (2002). Leren samen leven. 101 tips voor het bevorderen van de sociale integratie van kinderen met Downsyndroom. *Down+up*, 58, 1-58.

Dupoux, E., Wolman, C., & Estrada, E. (2005), Teachers' attitudes toward integration of students with disabilities in Haiti and the United States. *International Journal of Disability, Development and Education*, 52 (1), 43-58

Fisher, D., Sax, C., Rodifer, K., & Pumpian, I. (1999). Teachers' perspectives of curriculum and climate changes: Benefits of inclusive education. *Journal for a Just & Caring Education*, 5(3), 15-26.

Forlin, C. (1998). Teachers' personal concerns about including children with a disability in regular classrooms. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*. 10(1), 87-106.

Fryxell, D., & Kennedy, C. (1995). Placement along the continuum of services and its impact on students' social relationships. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps*, 20(4), 259-269.

BIBLIOGRAFIE

- Giangreco, M., Dennis, R., Cloninger, C., Edelman, S. & Schattman, R. (1993). 'I 've counted John': Transformational experiences of teachers educating students with disabilities. *Exceptional Children*, 59(4), 359-372.
- Giangreco, M., Cloninger, C., & Iverson, V. (1998). *Choosing Outcomes and Accommodations for Children: A guide to educational planning for students with disabilities*. Baltimore: Brookes.
- Grenot-Scheyer, M. (2004). Friendships and other social relationships of children with and without disabilities. Considerations and strategies for families and school personnel, TASH Connections, On-line Newsletter.
- Hobbs, T., & Westling, D. (1998). Promoting successful inclusion through collaborative problem solving. *Teaching Exceptional Children*, 31(1), 12-19.
- Hunt, P., & Goetz, L. (1997). Research on inclusive educational programs, practices and outcomes for students with severe disabilities. *The Journal of Special Education*, 31(1), 3-29.
- Hunt, P., Soto, G., Maier, J., & Doering, K. (2003). Collaborative teaming to support students at risk and students with severe disabilities in general education classrooms. *Exceptional Children*, 69(3), 315-332.
- Janney, R., & Snell, M. (2000a). *Practices for inclusive schools: Collaborative teaming*. Baltimore: Brookes.
- Janney, R., & Snell, M. (2000b). *Social relationships and peer support. Teachers' guides to inclusive practices*. Baltimore: Brookes.
- Jackson, L., Ryndak, D., & Billingsley, F. (2000). Useful practices in inclusive education: A preliminary view of what experts in moderate to severe special needs are saying. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps*, 25(3), 129-141.
- Krueger, R. (1994). *Focus groups: A practical guide for research*. Thousand Oaks: Sage.

BIBLIOGRAFIE

Loreman, T., Sharma, U., Forlin, C., & Earle, C. (2005). Pre-service teachers' attitude and concerns regarding inclusive education. Glasgow.

Maso, I. & Smaling, A. (1998) Kwalitatief Onderzoek: Praktijk en theorie. Amsterdam: Boom.

McDonnell, J., Thorson, N. McQuivey, C., & Kiefer-O'Donnell, R. (1997). The academic engaged time of students with low incidence disabilities in general education classes. *Mental Retardation*, 35, 18-26.

Meyer, L., Minondo, S., Fisher, M., Larson, M., Dunmore, S., Black, J., & D'aquanni. (1998).

Frames of Friendship. Social Relations among adolescents with diverse abilities. In: L. Meyer, H. Park, M. Grenot-Scheyer, I. Schwartz & B. Harry,

Making Friends. The influences of Culture and Development (pp. 189-221). Baltimore: Brookes. Neary, T., Halvorsen, A., Kronberg, R., & Kelly,

D. (1992). Curriculum Adaptations for Inclusive Classrooms. San Francisco: SFSU/California Research Institute.

O'Donoghue, T., & Chalmers R. (2000). How teachers manage their work in inclusive classrooms. *Teaching and Teachers Education*, 16, 889-904.

Patton, Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods*. London: Sage.

Röper, K. (2003). Inclusief onderwijs: Een exploratief onderzoek naar het perspectief van leerkrachten basisonderwijs van het Onderwijs Stad Gent. Thesis ingediend aan de Faculteit Psychologie en Pedagogische wetenschappen, Universiteit Gent.

Scheepstra, A., Pijl, S., & Stevens, L. (1997). Van speciaal naar regulier en terug, het afbreken van de plaatsing van leerlingen met Down's syndroom. *Tijdschrift voor orthopedagogiek*, 10, 391-400.

Scheiris, J., & Desoete, A. (2008). De prevalentie van enkele specifieke ontwikkelings- en gedragsstoornissen en hun comorbiditeit, *Signaal*, 62, 4-14

Scruggs, T., & Mastropieri, M. (1996). Teacher perceptions of mainstreaming/inclusion, 1958-1995: A Research Synthesis. *Exceptional Children*, 63(1), 59-74.

BIBLIOGRAFIE

Semmel, M., Abernathy, T., Butera, G., & Lesar, S. (1991). Teacher perceptions of the regular education initiative. *Exceptional Children*, 58(1), 9-23.

Sharpe, M., York, J., & Knight, J. (1994). Effects of inclusion on the academic performance of classmates without disabilities: A preliminary study. *Remedial and Special Education*, 11(4), 53-59.

Soodak, L., Podell, D., & Lehman, L. (1998). Teacher, student and school attributes as predictors of teachers' responses to inclusion. *Journal of Special Education*, 31(4), 480-497.

Staub, D., & Peck, C. (1994). What are outcomes for nondisabled students? *Educational Leadership*, 52(5), 36-40.

Strully, J., & Strully, C. (1996). Friendship as an educational goal: What we have learned and where we are headed. In S. Stainback & W.

Stainback (Red.), *Inclusion. A guide for educators* (pp. 59-68). Baltimore: Brookes.

Thousand, J., & Villa, R. (1992). Collaborative teams: A powerful tool in school restructuring for caring and effective education. An administrative guide to creating heterogeneous schools. In R. Villa, J. Thousand, W. Stainback & S. Stainback (Red.), *Restructuring for caring and effective education. An administrative guide to creating heterogeneous schools*. Baltimore: Brookes.

Vaidya, S., Zaslavsky, H. (2000). Teacher education reform effort for inclusion classrooms: Knowledge versus pedagogy. *Education*, Fall 2000.

Vandenbroucke, F. (2007). Conceptnota leerzorg. Geconsulteerd op 3 mei 2007: www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2007p/files/0330leerzorg.pdf

Van Acker, S., Van Buynder, G., & Van de Putte, I. (2007). Het is wat meer van alles, ...

Kwalitatief onderzoek naar de competenties van leraren lager onderwijs binnen inclusief onderwijs. Niet gepubliceerd onderzoeksrapport.

BIBLIOGRAFIE

Van Hove, G., & Van Hofstraeten, T. (1996) Some obstacles in the Flemish speaking part of Belgium concerning inclusive education for children with mental retardation. *The European Electronic Journal on Inclusive Education in Europe*, 1. Geconsulteerd op 20 September 1996: <http://www.uva.es/inclusion/texts/vanhov01.htm>.

Van Hove, G., Mortier, K., & De Schauwer, E.(2005). *Onderzoek inclusief onderwijs*. Gent: Orthopedagogische reeks, 25.

Vaughn, S., Schumm, J., Jallad, B., Slusher, J. & Saumell, L. (1996). Teachers's views of inclusion. *Learning Disabilities Research and Practice*, 11, 96-106

Villa, R., Thousand, J., Meyers, H., & Nevin, A.(1996). Teacher and administrator perception of heterogeneous education. *Exceptional children*, 63 (1), 29-45.

Wishart, J., & Manning, G. (1996). Trainee teachers attitudes to inclusive education for children with Down's Syndrome. *Journal of Intellectual Disability Research*, 30(1), 56-65.

Whitworth, J. (1999). A model for Inclusive Teacher Preparation. *Electronic Journal for Inclusive Education*, 1(2).

Wolery, M., Werts, M., Caldwell, N., Snyder, E., & Lisowski, L. (1995). Experienced teachers' perceptions of resources and supports for inclusion. *Education and Training in Mental Retardation and Developmental Special needs*, 30(1), 15-26.

Wood, M. (1998). Whose job is it, anyway? Educational roles in inclusion. *Exceptional children*, 64(2), 181-195.